

ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ЕТИКИ

Григор В.В.

Для досягнення ефективного засвоєння учнями навчального матеріалу сучасний учитель має оволодіти цілим арсеналом методик та технологій навчання, у тому числі, обов'язково, інформаційно-комунікаційними технологіями навчання, які повинні стати потужним інструментом професійної діяльності педагога. Але як доводить досвід, ІКТ швидко втрачають свою актуальність для учнів, оскільки просто набридають їм. Не виконуючи індивідуальної практичної навчальної діяльності, учень стає стороннім спостерігачем роботи комп'ютера, котрий, у даному випадку, перетворюється на вид демонстраційного матеріалу — наочний посібник. Аби уникнути небажаного ефекту монотонності, інформаційні технології слід адаптувати до кожного учня індивідуально, залучаючи його до практичної діяльності.

Продемонструємо використання ІКТ на уроках етики на прикладі теми «Будьмо громадянами», що вивчається у 6-му класі. Учні нашої школи вивчали цю тему у рамках проекту «Права та свободи людини у демократичному суспільстві», присвяченому вивченню прав, свобод та обов'язків людини у сучасному суспільстві.

Проект з вивчення прав, свобод та обов'язків людини базувався на мультимедійних технологіях з обов'язковим застосуванням особистісно орієнтованих технологій навчання.

Метою проекту було: сформувати в учнів знання про права, свободи та обов'язки людини, заохотити учнів до використання отриманих знань для себе та членів власних сімей, формувати вміння відстоювати та захищати свої права, підвищити інтерес до вивчення предмета «Етика». Інформаційно-комунікаційні технології виступали у даному випадку як зручні інструменти для досягнення мети. Тож ще однією метою проекту стало навчання учнів ефективному використанню цих інструментів.

Тривалість проекту становив 3 тижні. Проект проходив у 3 етапи: підготовчий, етап активної діяльності та підсумково-презентаційний етап. Кожен етап тривав 1 тиждень.

Під час планування проекту діяльність учителя та учня була чітко визначеною, обрані методи роботи. Зокрема, провідною стала особистісно орієнтована технологія навчання, яка реалізовувалася через інтерактивний метод навчання — роботу в малих групах. Згідно плану проекту, учні повинні були об'єднатися у 3 групи по 8 учасників у кожній, обрати собі лідера, презентатора (учня, який би проводив презентацію проекту), комп'ютерного дизайнера, спеціаліста з мультимедіа та пошукачів. Кожен учасник групи отримував інструкцію зі своїми чітко визначеними обов'язками та правами у групі. Наведемо приклад інструкції для лідера групи:

«Лідер — особа, яка здійснює керівництво та контроль за виконанням поставленого завдання, а також проводить консультації з питання. Ти повинен бути обізнаний у темі краще, ніж інші, оскільки ти повинен уміти дати слушну раду своїм одногрупникам.

Лідер відповідає за своєчасне та якісне виконання завдань групи.

Лідер має право :

- визначати час і місце зібрання групи;
- формувати мікрогрупи або пари задля більш ефективної роботи;
- змінювати «посади» учасників групи (з дозволу вчителя);
- брати участь у всіх зібраннях групи, разом з усіма вирішувати спільні проблеми, а також на рівних правах з рештою розподіляти кошти для проекту. Обов'язки лідера:
- контролювати діяльність усіх учасників групи;
- вчасно доносити до одногрупників інформацію, котру передає вчитель;
- консультувати одногрупників з питання;
- тримати тісний зв'язок між учителем та групою;
- поводитися толерантно, не користуватися своїм «службовим становищем».

За такого розподілу праці вчительська функція під час роботи над проектом полягала у створенні для учнів вказівок, які б направляли роботу групи у правильному напрямку та дозволяли коригувати ці напрямки.

З метою залучення до проекту шестикласників у Microsoft Office Publisher 2003 було створено публікацію, котра була поміщена на дошку оголошень школи (рис. 1).

Через деякий час на перших зборах потенційних учасників проекту засобами презентації, створеної у Microsoft Office PowerPoint 2003, було проведено розповідь про сам проект, визначено його мету, мотивовано учнів до діяльності. Учительська презентація була побудована та структурована так, щоб довести, що всі учні матимуть рівні права під час роботи в проекті. Основне завдання цієї презентації було — залучити максимальну кількість учнів з різними типами соціальної поведінки до праці над поставленим завданням.

Після проведення учительської публікації учні зібралися на вступне організаційне зібрання, де об'єдналися у групи методом жеребкування. Кожна група під керівництвом учителя визначилася з функціями кожного учасника команди, обрала собі назву й лідера, та отримала завдання і різноманітні інструкції, а також визначила можливі фінансові витрати та джерела фінансування.



Рис. 1. Учительська публікація

Для отримання фінансування було вирішено провести концерт художньої самодіяльності, а гроші від проданих квитків витратити на потреби проекту. На цьому етапі проекту учні, в основному, займалися пошуком інформації. Для цього діти користувалися Інтернетом та електронними посібниками. Зокрема, їхню увагу привернули українська пошукова система Мета та російська — Яндекс. Школярі відзначили зручність користувацького інтерфейсу на Яндексі, оскільки там вміщено рубрикатор. Учнім було запропоновано звернути увагу в першу чергу на такі ресурси, як www.ostriv.in.ua та www.uapravo.com. У той же час рекомендувалось не зупинятись на цих ресурсах, а для пошуків використовувати пошукові машини за адресами www.google.com.ua, www.rambler.ru, www.yandex.ru.

Через тиждень роботи відбулося загальне зібрання учасників проекту, на якому були підведені підсумки першого етапу проекту, визначені недоліки та вироблені стратегії їх усунення.

Другий етап роботи передбачав аналіз отриманої інформації та оформлення результатів своєї діяльності за допомогою комп'ютера. Учнім було визначено пакет програм, за допомогою яких необхідно було створити вищевказані роботи. Ним став пакет програм Microsoft Office, а також графічний редактор растрової графіки Paint.

Учнім було повідомлено, що мультимедійниками (відповідальними за мультимедійне оформлення) можуть виступати не лише шестикласники — цільова категорія проекту, а й старшокласники, котрі вивчають інформатику.

Учасники проекту як звіт створили публікацію та презентацію. Попередньо їх було повідомлено, що обидва види електронних документів призначені для відображення результатів діяльності учнів та мають містити цікавий контент, який дозволить залучити до проекту нових учасників.

Під час проекту був проведений педагогічний експеримент, суть якого полягала у визначенні думки учнів про найпростіші способи створення публікації, презентації та редагування готового зображення (картинки).

Експеримент показав, що більшість учнів для створення презентації та публікації обрали програми, основною функцією яких є саме створення відповідних об'єктів. Діаметрально інша ситуація виникла з редагуванням готового зображення. Для роботи з ним школярі обрали програму Microsoft Office Word, мотивуючи це тим, що у ньому містяться уже готові зображення. Приклад результату роботи учнів наведено на рис. 2.

Учнімські презентації та публікації відзначалися оригінальністю оформлення, а також способами їх подання під час презентації. З метою проведення презентації нами було орендовано відповідну проекційну техніку. Презентація проекту мала подвійну функцію: у доступній формі розповісти 5-класникам про їхні права та звітувати перед учителем-предметником про виконану роботу. Тому на розсуд глядачів були представлені не лише самі презентації, а й продемонстровано способи створення того чи іншого об'єкта.

Оцінювання результатів роботи над проектом проводилось окремо представниками інших груп, учителем та самою підгрупою. Для підрахунку результатів використовувалась програма Microsoft Office Excel. У



До редагування

Після редагування

Рис. 2. Приклад результатів роботи учнів учні самостійно створили формули для підрахунку середнього арифметичного усіх виставлених балів. Сумарна оцінка дозволила визначити найкращу групу та оцінити результати проекту загалом.

Для визначення ефективності реалізації проекту було проведено тестування серед учнів, що працювали над проектом, та тими, що перебували на інформаційній презентації проекту. Тестування проводилося за допомогою програми TestClient та включало в себе 10 запитань про основні права, свободи та обов'язки людини. Було визначено, що робота під час проекту дала свої плідні результати. За результатами комп'ютерного тестування, проведеного серед шестикласників, 64% опитаних продемонстрували високий або достатній рівень знань в галузі прав, свобод та обов'язків громадянина. Це досить високий показник, адже кількість учнів, яка показувала такі результати протягом року складала в середньому 52%. Водночас п'ятикласники, що виступали в ролі спостерігачів, продемонстрували високий та достатній рівень знань у 36% опитаних. Судячи з результатів експерименту, робимо висновок про доцільність обраної технології та методів діяльності.

Таким чином, результати нашої роботи над проектом демонструють необхідність ширшого використання інформаційних та комунікаційних технологій на уроках етики. Це дозволяє покращити ефективність навчального процесу, збільшити інтерес учнів до вивчення навчального предмета, формувати та розвивати в учнів навички мислення високого рівня.

Література

1. Беловінцева М. Мій досвід використання методу проектів на уроках інформатики // Інформатика. — 2008. — №3. — Вид-во «Шкільний світ».
2. Желюк Н., Бандюк Г. Інформаційні технології на уроках іноземної мови // Інформатика. — 2008. — №8. — Вид-во «Шкільний світ».
3. Лапінський В., Карташова Л., Вовковінська Н. Робота з мультимедійною дошкою // Інформатика. — 2008. — №31–32. — Вид-во «Шкільний світ».
4. Морська Л.І. Інформаційні технології у навчанні іноземних мов. — Тернопіль: АСТОН, 2008. — 218 с.
5. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркин, М.В. Моисеева, А.Е. Петров; Под ред. Е.С. Полат. — М.: Издательский центр «Академия», 2003. — 272 с.